

ДО
Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ

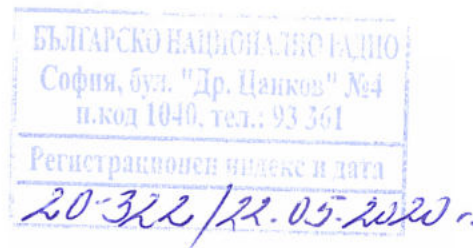
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

пл. „Княз Александър I“ № 1
1169 гр. София

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № ККМ-053-13-17

22.05.2020г.

На Ваш изх. № ККМ-053-13-17/05.05.2020 г.

Уважаеми господин Рашидов,

Във връзка с предложения от г-н Александър Сиди и група народни представители проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията, изразявам следното становище:

Като обществена медия, Българското национално радио винаги е защитавало многообразието на гледни точки, предоставяни на аудиторията. Свободата на изразяване на мнение, освен право на всички български граждани, гарантирано от Конституцията на Република България, е и основно достижение на демократичното общество. Тя не трябва да бъде поставяна под съмнение в името на борбата с някои негативни тенденции в предоставянето на информация в интернет пространството. Безспорно разпространяването на невярна информация уврежда обществения интерес и в този смисъл инициативите в подкрепа на борбата с този феномен трябва да бъдат развивани. За съжаление не смятам, че конкретните мерки, предложени в цитирания законопроект, биха постигнали поставената задача за борба с „фалшивите новини“ в интернет. От друга страна те могат да доведат до много по-сериозен риск от засягане на свободата на словото и правото на изразяване.

На първо място трябва да се отбележи, че проектът за ЗИД на ЗРТ използва понятия, които не са дефинирани. Това би могло да доведе до сериозни затруднения при прилагането на предложените норми. Предлага се понятието за медийна услуга да бъде разширено и да включва „публикации в интернет средата“. Предвид широкия обхват на интернет мрежата, остава неясно какво е намерението на вносителите на проекта относно обхвата на регулираните от ЗРТ медийни услуги. Не бива да се забравя, че интернет включва не само

страници, насочени към информиране на обществото, а и всякакви видове търговски и маркетингови публикации, разнообразно съдържание, създавано от отделни лица, които не упражняват журналистическа професия, нито си поставят за цел да бъдат източници на информация, социални мрежи, платформи за електронна кореспонденция, различни форми на изкуство и др. На практика всяко едно съдържание, публикувано в интернет, би могло да се подведе под категорията „публикации в интернет средата“. Това би довело до регулиране на съдържание, което по същество няма нищо общо с медийните услуги. Подобен подход може да застраши свободния обмен на информация в интернет.

На следващо място законопроекът предлага понятието „дезинформация в интернет среда“. За него е предложена дефиниция, която съществено се различава от тази, приета от Европейската комисия, като част от нейните усилия за борбата с разпространение на невярна информация. Предложената дефиниция би поставила България встрани от общите европейски усилия против дезинформацията в интернет и би дала възможност за прекомерна намеса в частната сфера и личния живот на гражданите. Предложената в законопроекта дефиниция не отчита нито наличието на умисъл, нито евентуалните вредни последици от публикуването на невярна информация. Това създава широки възможности за налагане на репресивни мерки, които далеч надхвърлят посочените в мотивите към проекта цели. Не са отчетени редица хипотези, в които може да се окаже, че публикувана в интернет информация не отговаря на истината по причини, които изобщо не зависят от волята на нейния автор. Напълно са игнорирани случаите на изразяване на мнение или използването на различни художествени похвати, които формално може да отговарят на предложената дефиниция за „дезинформация“.

Предложените допълнителни правомощия на Съвета за електронни медии на практика му вменият ролята на регулатор на цялото интернет пространство. Медийният регулатор има за своя основна цел да защитава обществения интерес, като осигури законосъобразното функциониране на доставчиците на медийни услуги. Нито СЕМ, нито който и да било друг орган, биха имали възможността да следят цялото интернет пространство, още по-малко да извършват проверки относно достоверността на всяка публикувана информация. Поставянето на подобна задача затруднява неимоверно прилагането на закона и създава риск от неправомерно или избирателно предприемане на действия срещу собствениците на интернет страници и авторите на публикации. Тук трябва да се отбележи още един недостатък на предложения проект, а именно липсата на ясна дефиниция на лицата, които трябва носят отговорност. Предвижда се СЕМ да оповестява интернет страници, чрез които се разпространява дезинформация, но в същото време регулаторът няма задължение нито да установява собствениците на тези страници, нито

авторите на съответните материали. Законопроектът предвижда дори наказателна отговорност за лицата, които разпространяват невярна информация. В същото време от предложените текстове не става ясно дали под такава отговорност ще се подвеждат авторите на публикации, собствениците на интернет страници или други средства за масова информация или лицата, които осъществяват дистрибуцията и разпространението на дадения вид медия. Подобна неяснота е недопустима, тъй като тя може да доведе до неоснователно възбуждане на наказателно преследване срещу изключително широк кръг лица. Отново тук не се държи сметка за наличието на умисъл или вредни последици. По отношение на административнонаказателната отговорност пък се предвижда такава в определени хипотези да носи собственикът на интернет домейна или доставчикът на домейна. Подобен вид отговорност за деянията на трети лица противоречи на един от основните принципи на наказателното право за личното носене на отговорност. Такава подмяна на отговорните лица рискува също и да застраши дейността на собствениците и доставчиците на домейни, които на практика биха били подвеждани под отговорност почти винаги, с оглед на трудното установяване на авторството на дадена публикация в интернет.

В заключение смятам, че борбата с разпространението на невярна информация в интернет пространството трябва да се извършва предимно чрез позитивни, а не чрез рестриктивни мерки. Саморегулацията на медиите, различните кампании в подкрепа на повишаване на медийната грамотност на аудиторията и засиленото сътрудничество между доставчиците на медийни услуги и между държавите-членки може да доведе до значително по-добри резултати от опитите за административно регулиране на интернет пространството. Предложените в проекта за ЗИД на ЗРТ разпоредби, освен че влизат в противоречие с основни принципи на конституционното и наказателното право, са практически неприложими и не биха постигнали заложения в мотивите на проекта ефект.

С уважение,

АНДОН БАЛТАКОВ

Генерален директор на БНР